

Sygn. akt III KK 121/15

POSTANOWIENIE

Dnia 27 maja 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Michał Laskowski (przewodniczący)

SSN Józef Szewczyk

SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

Protokolant Anna Korzeniecka-Plewka

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 27 maja 2015r.,

sprawy B. Z.

w przedmiocie zmiany orzeczonej kary pozbawienia wolności

z powodu kasacji wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść
skazanego

od postanowienia Sądu Okręgowego w G.

z dnia 11 marca 2014 r., uchylającego postanowienie Sądu Rejonowego w G.z dnia
9 stycznia 2014 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy, wyrokiem z dnia 30 czerwca 2006 r., uznał B. Z. za winnego tego, że w dniu 27 stycznia 2006 r. w G. działając wspólnie i w porozumieniu z innymi ustalonymi osobami usiłował dokonać kradzieży pieniędzy w kwocie 375 zł z kasy fiskalnej w aptece „M.”, jednak celu swojego nie osiągnął z uwagi na zatrzymanie przez funkcjonariusza Policji, czym działał na szkodę s.c. M., tj. przestępstwa z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 278 § 1 k.k. i za to przy zastosowaniu art. 14 § 1 k.k., na mocy art. 278 § 1 k.k. i art. 33 § 1, 2, 3 k.k. skazał go na karę 2 lat

pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wysokości 20 stawek dziennych po 10 zł każda. Na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 2 k.k. wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby wynoszący 5 lat. Na podstawie art. 73 § 2 k.k. oddał oskarżonego w okresie próby pod dozór kuratora sądowego.

Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 7 lipca 2006 r. wobec niezaskarżenia go przez strony postępowania.

Postanowieniem z dnia 14 marca 2007 r., Sąd Rejonowy zarządził wykonanie kary 2 lat pozbawienia wolności, orzeczonej wobec skazanego B. Z. wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 30 czerwca 2006 r. Kara ta została objęta karą łączną 4 lat pozbawienia wolności oraz karą łączną 50 stawek dziennych grzywny po 10 zł każda, orzeczoną wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego z dnia 17 lutego 2009 r. Następnie weszła w skład kary łącznej orzeczonej wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego z dnia 29 listopada 2010 r., która zdezaktualizowała się wobec wydania kolejnej kary łącznej 3 lat i 9 miesięcy pozbawienia wolności oraz kary łącznej grzywny w wymiarze 50 stawek dziennych po 10 zł każda, orzeczonej wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego z dnia 23 maja 2014 r.

W związku z wejściem w życie części przepisów ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 25 października 2013 r., poz. 1247 ze zm., dalej: ustawa nowelizująca) Sąd Rejonowy, stosownie do dyspozycji art. 50 tejże ustawy, skierował sprawę na posiedzenie celem rozważenia potrzeby dokonania określonych w tym przepisie przekształceń w zakresie wymiaru kary.

Postanowieniem z dnia 9 stycznia 2014 r., Sąd Rejonowy, na podstawie art. 50 ust. 1 i 4 ustawy nowelizującej, zamienił orzeczoną wyrokiem z dnia 30 czerwca 2006 r. i podlegającą wykonaniu karę 2 lat pozbawienia wolności, na karę 30 dni aresztu oraz umorzył postępowanie wykonawcze w sprawie wobec przedawnienia wykonania kary.

Powyższe postanowienie zaskarżył zażaleniem prokurator, który podnosząc naruszenie art. 2 pkt 4 i art. 50 ust. 1 ustawy nowelizującej, poprzez dokonanie przez Sąd I instancji zamiany podlegającej wykonaniu kary pozbawienia wolności według zasad określonych w art. 50 ustawy nowelizującej, wskutek błędnego

przyjęcia, na użytek tego rozstrzygnięcia, wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę z daty wejścia w życie ustawy nowelizującej, a nie z daty czynu.

Sąd Okręgowy, po rozpoznaniu zażalenia, postanowieniem z dnia 11 marca 2014 r., dzieląc argumentację prokuratora, uchylił zaskarżone postanowienie.

W uzasadnieniu swojego stanowiska Sąd odwoławczy podniósł, że przepisy ustawy nowelizującej nie określają, czy przy ocenie kategorii czynu objętego prawomocnym wyrokiem skazującym na karę pozbawienia wolności za przestępstwo przeciwko mieniu należy uwzględnić wynagrodzenie minimalne za pracę obowiązujące w dacie czynu, w dacie orzekania, czy też w dacie wejścia w życie tej ustawy. Posługując się wykładnią pozajęzykową stwierdził, że brak jest racjonalnych podstaw, aby przy ocenie, czy czyn objęty prawomocnym wyrokiem stanowi wykroczenie wedle znowelizowanej ustawy, przyjmować sztywną wysokość minimalnego wynagrodzenia z daty wejścia w życie tej ustawy, której $\frac{1}{4}$ wynosi 400 zł. Jednocześnie uznał, że w przypadku występku z art. 278 § 1 k.k., lub wykroczenia z art. 119 § 1 k.w., wartość mienia stanowi znamię czynu związane z zachowaniem sprawcy, które winno być odnoszone do daty jego popełnienia. *„Skoro zaś znamię to ma być relatywizowane do minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalanego corocznie, uznać należy, iż jedyną okolicznością petryfikującą tę zmienną w sposób jednakowy dla wszystkich sprawców jest czas popełnienia przestępstwa”*. Nadto Sąd odwoławczy podniósł, że czyn, za który prawomocnie skazano B. Z. polegający na usiłowaniu kradzieży pieniędzy w kwocie 375 zł, z uwagi na wysokość tej kwoty, stanowi przestępstwo, skoro w 2006 r. minimalne wynagrodzenie za pracę wynosiło 899,10 zł, zaś $\frac{1}{4}$ tej kwoty to 224,77 zł.

Od powyższego postanowienia kasację na korzyść skazanego B. Z. wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich zarzucając rażące i mogące mieć istotny wpływ na jego treść naruszenie prawa karnego materialnego, tj. art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 25 października 2013 r., poz. 1247), w następstwie wyrażenia błędnego poglądu prawnego, że analizę wartości granicznej mienia stanowiącego przedmiot kradzieży dla celów kontrawencjonalizacji, należy odnosić do $\frac{1}{4}$ minimalnego wynagrodzenia za pracę z daty popełnienia czynu

zabronionego, a nie z daty wejścia w życie ustawy nowelizującej i w konsekwencji zaniechanie dokonania zamiany wobec skazanego kary 2 lat pozbawienia wolności prawomocnie orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 30 czerwca 2006 r. i podlegającej wykonaniu, w sytuacji, gdy istniały ku temu przesłanki, ponieważ według ustawy nowelizującej czyn objęty wyrokiem stanowił wykroczenie.

W konkluzji skarżący Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Rzecznika Praw Obywatelskich jest oczywiście zasadna.

Mocą art. 2 pkt 2 i 4 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, nowelizacji uległy przepisy art. 119 k.w. oraz art. 47 k.w., poprzez odniesienie wartości granicznej mienia - decydującej o tym, kiedy kradzież stanowiącą tzw. czyn przepołowiony, należy kwalifikować, jako wykroczenie z art. 119 k.w., a kiedy jako przestępstwo z art. 278 § 1 lub § 3 k.k. - do $\frac{1}{4}$ minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalanego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. Nr 200, poz. 1679, z 2004 r. Nr 240, poz. 2407 oraz z 2005 r. Nr 157, poz. 1314).

W art. 50 ust. 1 przywołanej ustawy określono zaś obowiązek badania przez sądy w odniesieniu do czynów objętych prawomocnymi wyrokami skazującymi za przestępstwo na karę pozbawienia wolności, czy według tej ustawy nie stanowią one wykroczenia, zaś w przypadku pozytywnej weryfikacji, dokonywania zamiany orzeczonej kary według zasad określonych w tym przepisie.

Podnieść należy, że przyjęty przez ustawodawcę w art. 50 ustawy nowelizującej model kontrawencjonalizacji nie powoduje zmiany charakteru prawomocnego skazania, które pozostaje skazaniem za przestępstwo, dokonując jedynie modyfikacji w zakresie wymiaru kary, jej wykonania oraz przedawnienia wykonania i zatarcie ukarania według zasad przewidzianych w Kodeksie wykroczeń. Nie jest tym samym uzasadnione stosowanie ustawy nowelizującej z dnia 27 września 2013 r. wstecz, poprzez dokonanie oceny znamion znowelizowanego art. 119 k.w. przez pryzmat przepisów określających minimalne

wynagrodzenie za pracę w dacie popełnienia czynu, „ponieważ w tym czasie obowiązywał inny stan prawny, który został uwzględniony przez Sąd orzekający o odpowiedzialności sprawcy i ta ocena zyskała przymiot prawomocności. W tym aspekcie trzeba jednoznacznie stwierdzić, że przepis art. 50 ust. 1 u.n., którego zastosowanie nie może prowadzić do pogorszenia sytuacji skazanego, odnosi się do stanu prawnego obowiązującego w dacie wejścia w życie ustawy nowelizującej” (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 lipca 2014 r., III KK 211/14, LEX nr 1488906).

Słusznie zatem podnosi skarżący, że w przypadku przestępstwa z art. 278 § 1 k.k., za które prawomocnie orzeczono karę pozbawienia wolności, popełnionego przed dniem 9 listopada 2013 r., tj. dniem wejścia w życie ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, analizę wartości granicznej mienia stanowiącego przedmiot przestępstwa dla celów kontrawencjonalizacji, w myśl art. 119 § 1 k.w. w brzmieniu nadanym tą ustawą, odnosić należy do ¼ minimalnego wynagrodzenia za pracę z daty wejścia w życie ustawy nowelizującej, nie zaś jak to przyjął Sąd Okręgowy, z daty popełnienia czynu zabronionego.

Zgodnie z § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2012 r. w sprawie minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2013 r. (Dz. U. z 17 września 2012 r., poz. 1026) wartość minimalnego wynagrodzenia za pracę w roku 2013 ustalona została w wysokości 1600 zł, co pozwala na ustalenie wartości granicznej, o której mowa w art. 119 k.w., na kwotę 400 zł.

W realiach rozpoznawanej sprawy wysokość szkody wyrządzonej czynem B. Z., ustalonej prawomocnym wyrokiem skazującym Sądu Rejonowego z dnia 30 czerwca 2006 r., wynosiła 375 zł. Tym samym wartość ta kształtowała się poniżej ¼ minimalnego wynagrodzenia za pracę z daty wejścia w życie ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw.

Powyzsza okoliczność zobowiązywała orzekające w sprawie sądy do zamiany prawomocnie orzeczonej skazanemu B. Z. kary 2 lat pozbawienia wolności na karę 30 dni aresztu, w myśl art. 50 ust. 1 ustawy nowelizującej.

Sąd Okręgowy uchylając postanowienie Sądu Rejonowego zmieniające w zgodzie z regulacją art. 50 ust. 1 ustawy nowelizującej z dnia 27 września 2013 r. orzeczoną wobec B. Z. karę, dopuścił się w ten sposób rażącego naruszenia przywołanego przepisu, które to uchybienie miało istotny wpływ na treść zaskarżonego postanowienia.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy uchylił zaskarżone postanowienie przekazując sprawę Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania. Rozpoznając ponownie sprawę Sąd ten uwzględni przedstawione wyżej poglądy prawne odnośnie dokonywania kontrawencjonalizacji w myśl art. 50 ustawy nowelizującej z dnia 27 września 2013 r.

Z tych wszystkich względów orzeczono, jak w wyroku.

kc